

**“YIRTICI JURNALLAR” PROBLEMİ, ELMI İŞÇİLƏRİN VƏ
MÜTƏXƏSSİSLƏRİN MAARİFLƏNDİRİLMƏSİ****QURBANOV A.İ.***Bakı Dövlət Universiteti,**Kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin dekani,**fizika-riyaziyyat üzrə fəlsəfə doktoru, dosent**azadbey@mail.ru***MƏMMƏDLİ S.S.***BDU, Kitabxanaşünaslıq kafedrasının magistrantı**samire.memmedli9696@mail.ru*

Məqalədə “Yırtıcı jurnallar”ın nə olması, nə məqsədlə istifadə olunması, oğurlanmış və yırtıcı hesab olunan elmi jurnallardan bir alət kimi istifadə edilmənin mənfə təzahürləri haqqında məlumatlar verilib. Beynəlxalq elmi ictimaiyyətdə “yırtıcı jurnallar”ın qurbanlarına nümunə kimi bir neçə fakt sadalanıb. Redaksiya tərəfindən rəydən keçməyən, plagiatlığı yoxlanılmayan, sifarişlə yazılmış, bəzi hallarda köçürülmüş elmi məqalələr çap edən jurnalların, bu jurnallarda nəşr etdirən alimlərin elm aləmində nüfuzuna mənfə təsiri öyrənilmişdir. Həmçinin “yırtıcı jurnallar”ın müəyyən edilməsi metodikası şərh edilmişdir.

Açar sözlər: “Yırtıcı jurnallar”, oğurlanmış jurnallar, saxta jurnallar beynəlxalq akademik bazalar, Bill siyahısı və s.

XX əsrin sonlarından başlayaraq elmi informasiyanın qiymətləndirilməsi problemi və elmi məqalələri harada və necə çap etdirmək məsələləri aktuallaşmışdır. Belə ki, bir sıra “işbazlar” akademik vicdan prinsipini pozaraq müəyyən gəlir əldə etmək məqsədilə müxtəlif üsullardan istifadə edirlər. Bu üsullardan biri “yırtıcı”, “oğurlanmış”, saxta jurnallar təsis edərək, müəllifləri aldadaraq maliyyə vəsaitlərinin əldə edilməsidir.

“Yırtıcı jurnallar” açıq əsasən açıq əlyətərli, özünü elmi statuslu jurnal hesab edən, iddia edən, lakin əslində tam redaksiya və nəşriyyat fəaliyyətindən keçməyən, müəlliflərin əlyazmalarının nəşri üçün maliyyə ödənişi tələb edən, elmi məsuliyyət prinsipini pozan dövrü nəşrlərə deyilir. “Yırtıcı jurnal”lara maraq ilk dəfə 2008-ci ildə Riçard Poynder tərəfindən göstərilmişdir. 2009-cu ildə Açıq Əlyətərli Elmi Nəşriyyatlar Assosiasiyası bu barədə öz narahatçılığını bildirdi. Həmin ildə məlum oldu ki, Scientific Research Publishing nəşriyyatı digər jurnallarda çap olunmuş məqalələri təkrar çap edirlər. 2010-cu ildə Fil Devis mətbuatda onun tərəfindən qəsdən yazılmış cəfəngiyyat məzmunlu məqalənin SCİgen nəşriyyatı tərəfindən müəyyən məbləğ müqabilində çapa

qəbul edildiyi haqqında məlumatla çıxış etdi. Bunun ardınca Meqan Molten və Elison Makkuk bir sıra nəşriyyatların çap edilən əlyazmalarının geri qaytarılmasına qarşı çıxdıqlarına dair məlumatla çıxış etdilər. Digər bir fakt tarixdə Con Boannon eksperimenti adlanan faktdır. Belə ki, Con Boannon digər jurnallarda risenziyalaşma keyfiyyətini müəyyən etmək üçün xərçəng xəstəliyi haqqında elmi əsas olmayan məqaləni bir sıra jurnallara göndərdi. Nəticədə 304 jurnalda 154-ü, o cümlədən Journal of Natural Pharmaceuticals jurnalı məqaləni çap üçün qəbul etdi. Yalnız 98 jurnal, o cümlədən Plos One məqaləni çap etməkdən imtina etdi. 2015-ci ildə Polşa alimləri P.Sorokovskiy, E.Kulçitskiy, A.Gorokovskaya, K.Pisanki real mövcud olmayan Anna O. Şust adlı elmi işçinin adından 360 elmi jurnala redaksiya heyətinə daxil olmaq üçün ərizə ilə müraciət etdi. Bu jurnallardan 40-ı heç bir araşdırma aparmadan bu müraciəti qəbul etdi. Bütün bu faktlar elmi ictimaiyyətdə elmi jurnalların fəaliyyətini araşdırmaq zərurətini qarşıya qoydu. Bu sahədə tədqiqatlar peşəkar formada aparılmağa başladı. Artıq bu tədqiqatların nəticəsində akademik referat və indeksləşən bazalar öz siyahılarına yenidən baxaraq təhlükəli jurnalların siyahıdan çıxarılmasını həyata keçirməyə başladılar [s17].

“Yırtıcı jurnallar” ifadəsini elmi dövriyyəyə ilk dəfə Kolorado ştatının Denver Universitetinin dosenti Cefri Bill daxil etmişdir. O, bu cür jurnalları 2008-ci ildən etibarən analiz etməyə başlamışdır. Buna səbəb onun elektron poçt ünvanına bir sıra jurnalların redaksiya heyətinə dəvət haqqında külli miqdarda şübhəli elektron məktubların gəlməsi olmuşdur. Bu məktubların içərisində çoxsaylı qrammatik səhvlərin mövcudluğu onun diqqətini çəkmişdi. Həmin vaxtdan etibarən o, mütəmadi olaraq yenilənən, böyük ehtimalla “yırtıcı” hesab olunan jurnalların elmi ədəbiyyatda Bill siyahısı adlanan “qara” siyahısını hazırlamağa başlamışdır [2, 3].

Son dövrdə yırtıcı jurnalların sayı dinamik sürətdə artır. Bu isə alimlərdə öz elmi tədqiqatlarının nəticələrinin “zibil nəşrlər” seriyasına düşməsi barədə haqlı narahatlıq yaradır. Yırtıcı jurnallar ona görə təhlükəli hesab edilir ki, onların bir qismi nə vaxtsa referativ bazalarda indeksləşmiş olurlar. Bu jurnalların aşkar edilib, bu bazalardan silinməsi özü müəyyən vaxt və elmi təhlil tələb edir. Məhz “işbazlar”da bu faktoru nəzərə alaraq qısa müddətdə daha çox gəlir əldə etmək üçün, daha çox məqalə çap etdirməyə çalışırlar. Bu məqalələrin bir qisminin elmi səviyyəsi aşağı olduğundan, sonda jurnalın elmi nüfuzu aşağı düşür. Bu səbəbdən jurnalda nəşr edilmiş ən keyfiyyətli məqalə belə “zibil nəşr” hesab edilərək, elmi ictimaiyyətin diqqətindən kənar qalır. Yırtıcı jurnalların artım dinamikası təəssüf ki, çox narahat edicidir. Təkcə 2016-cı ildə Scopus bazasından 175 belə jurnal aşkar edilərək, siyahıdan silinmişdir [1].

Yırtıcı jurnalların əsas xarakteristikası məqalələrin resenziyalaşmamasıdır. Bu amil elmi informasiyanın mötəbərliyini sual altına alır. Bəzi hallarda, ümumiyyətlə, çap olunan məqalənin nəinki məzmunu, hətta yazılış qaydası

belə yoxlanılmır. Belə jurnallara misal olaraq, Asian Social Science, Mediterranean Journal of Social Science, International Journal of Environmental and Science Education göstərmək olar. Bu jurnallarda kifayət qədər elmi məqalələr çap olunmuşdur və nəşr dinamikası sürətlə artmışdır. Belə ki, 2012-2014-cü illərdə ildə 60-70 məqalə çap olunmuşdursa, 2015-2016-cı ildə məqalənin sayı 500-600-ə çatmışdır. Təəssüf ki, yırtıcı jurnalların yayılma arealı da son dövrdə genişlənməkdədir. Aşağıda verilmiş siyahı bunu bir daha təsdiq edir [1].

- International Journal of Environmental and Science Education ISSN 1306-3065 Turkey/Netherlands
- Mathematics Education ISSN 2468-4945 Turkey/Netherlands
- International Journal of Pharmacy and Technology ISSN 0975-766X India
- Research Journal of Pharmaceutical Biological and Chemical Sciences ISSN 0975-8585 India
- Indian Journal of Science and Technology ISSN 0974-5645 India
- Social Sciences Pakistan ISSN 1993-6125 Pakistan
- Actual Problems of Economics ISSN 1993-6788 Ukraine
- Biosciences Biotechnology Research Asia ISSN 0973-1245 India
- Anthropologist ISSN 0972-0073 India
- International Review of Management and Marketing ISSN 2146-4405 Turkey

-Journal of Language and Literature ISSN 2078-0303 Azerbaijan [13].

Elmi dövriyyədə yırtıcı jurnallarla yanaşı saxta jurnallar da mövcuddur. Bu jurnallara saxta metrika və impakt faktor mənimsədilir. Belə jurnallara misal olaraq Nigeriyanın “Journal of Scientific Research and Development” jurnalını misal göstərmək olar. Jurnalda qeyd edilir ki, o Scopus və Web of Science bazalarında indeksləşir, lakin bu belə deyildir. Buna baxmayaraq, bu jurnalda kifayət qədər MDB ölkələri üzrə alimlərin əsərləri çap olunmuşdur. Əsas diqqət ona yönəlməlidir ki, bu jurnal həmçinin rus dilində də məqalələri qəbul edir. Sual ola bilər ki, müəlliflər niyə aldanaraq bu tip jurnallarda məqalələr çap etdirirlər?

Birinci səbəb jurnalın titullarında yalnız impakt faktorun verilməsidir (1, 69). Müəlliflərin əksəriyyəti müasir bibliografik tədqiqat üsullarını bilmədiyinə görə bu məlumatı dəqiqləşdirmirlər.

İkinci səbəb vasitəçi fiziki və hüquqi şəxslərə etibar olunmasıdır. Təəssüf ki, bu gün kifayət qədər fiziki və hüquqi şəxslər alimlərə, xüsusilə gənc tədqiqatçılara öz məqalələrini nüfuzlu elmi jurnallarda çap etdirmək üçün vasitəçilik xidməti təklif edirlər. Onlar müəyyən vəsait müqabilində məqaləni jurnalın tələbinə uyğunlaşdırmağı, bəzi hallarda akademik tərcümə etməyi, redaksiya ilə yazışmaların aparılmasını və sonda məqalənin nəşrinə nail olacaqlarına söz verirlər. Bu şəxslər əsasən virtual mühitdə fəaliyyət göstərdiklərinə

və maliyyə ödənişləri elektron formada həyata keçirildiyinə görə onların fəaliyyətlərinin dürüstlüyünü yoxlamaq çox çətin olur [13].

Akademik vicdan prinsipini pozan digər tip jurnallar oğurlanmış jurnallar adlanırlar. Bu kateqoriyaya aid olan jurnallar daha təhlükəli jurnallar hesab edirlər. Belə ki, bu jurnallar mövcud olan və kifayət qədər nüfuzlu jurnalların ya dəqiq surəti, ya da sındırılmış sayt formasında oxuculara təqdim edir. Məsələn "Journal of Viticulture and Enology" Portuqaliya jurnalı kifayət qədər nüfuzlu jurnaldır. Onun impakt faktoru aşağıdakı kimidir: Scopus (Q3,SJR-0.25) və Web of Science (SCIE, IF-0.44). Bu jurnalın əsl saytı <http://www.ctv-jve-journal.org/>, qeyri-orijinal saytı isə <http://ciencia-e-tecnica.org/> ünvanıdır. Ancaq google-da axtarış zamanı ilk növbədə qeyri-orijinal sayt istifadəçiyə təqdim olunur. Saxta saytı orijinal saytdan fərqləndirmək çox çətindir. Çünki ilk növbədə orijinal saytın sındırılmış versiyası olur. İşbazlar bu versiyadan istifadə edərək özləri üçün gəlir əldə edirlər. Belə ki, qeyd olunan jurnalda bir məqalənin çap olunması üçün 454 dollar tələb olunur. Nəticədə alimin məqaləsi aldadılaraq nüfuzlu jurnalda deyil, bəzi hallarda hüquqi qeydiyyatı olmayan "özünəşir" prinsipi ilə fəaliyyət göstərən şübhəli məşəli jurnallarda çap edilir.

İlk oğurlanmış jurnal İsveçrədə çap olunan *Archives des Sciences* adlı jurnal olmuşdur. Rəsmi jurnalın redaktorları bu haqda məlumat aldıqdan sonra onların fəaliyyətini dayandırmağa çalışsalar da heç bir nəticə verməmişdir. Bu yalançı sayt çox istiqamətli *Archives des Sciences* jurnalının elektron variantı kimi özünü təqdim edir və 1971-ci ildən Cenevrənin Fizika və Tarix Cəmiyyəti tərəfindən çap edildiyi məlumatını yayır. Statistikaya görə, 2012-2013-cü illər ərzində 20-dən çox elmi jurnal oğurlanmışdır. Adətən mütəmadi yenilənməyən, həmçinin domen adının fəaliyyətinə görə illik ödəniş edilmədiyi üçün dondurulan saytı "oğurlanır". Məsələn, özünü *James Robinson* kimi təqdim edən şəxs 20 jurnalın, o cümlədən, *Journal of Balkan Tribological Association*, *Scientia Guaianae*, *Journal of American Medical Association*, *Cadmo*, *Entomon*, *Italianistica*, *Revue scientifique et technique*, *Kardiologiya*, *Agrochimica*, *Terapevticheskiy Arkhiv*, *AMA*, *Tekstil*, *Fauna Rossii I Sopredel Nykh Stran*, *Azariana*, *PSR Health Research Bulletin* və s. jurnallarının saxta versiyasının müəllifidir. Təəssüf ki, belə faktların sayı kifayət qədər çoxdur [5].

Son dövrdə MDB ölkələrində də bu tendensiya təəssüf ki, yayılmaqdadır. Məsələn, Rusiyanın "Терапевтический архив" jurnalının oğurlanmış versiyası 2015-ci ildən istifadəyə verilmişdir.

Təəssüf ki, son dövrdə saxta elmi konfrans təşkilatçıları da meydana çıxmışdır. Onlar alimləri aldaraq, əsasən məşhur kurort şəhərlərində keçiriləcək Beynəlxalq konfranslara on-line üzvlük haqları toplayırlar. Nəticədə isə konfransa dəvət alan alimlər dəvətnamədə qeyd olunan məkanda heç bir kon-

fransın olmadığını və ya ən yaxşı halda konfransın səviyyəsinin çox aşağı olmasının şahidi olurlar.

Yırtıcı, saxta və oğurlanmış jurnalların əsas təhlükəsi bundan ibarətdir ki, elm aləmində bu jurnallarda çıxan məqalələr zibil nəşrlər sayılır. Bu işə müəllifin bir alim kimi nüfuzuna mənfi təsir göstərir. Alimlər yırtıcı jurnallarda çap olunmuş məqaləyə onun elmi dəyərindən asılı olmayaraq bir qayda olaraq istinad vermirlər. Digər tərəfdən, bu jurnallarda çap olunan məqalələr elmi nəşr hesab olunduğu üçün digər jurnallar onu təkrar çapa götürürlər. Bu səbəbdən alimin tədqiqatının nəticəsi faktiki olaraq itirilmiş hesab edilə bilər. Yırtıcı jurnalların müəyyən olunmasında Cefri Billin xidmətləri danılmazdır. O, ilk dəfə olaraq yırtıcı jurnalların seçim kriteriyasını müəyyən etmiş, Bill siyahısı adlanan yırtıcı nəşriyyat və jurnalların siyahısını tərtib etmişdir. 2016-cı ildə onun siyahısında 1155 nəşriyyat və 1294 jurnal var idi. Həmçinin o, oğurlanmış və yanmış metrikalı jurnallarında siyahısını tərtib etmişdir. Təəssüf ki, 2017-ci ildə Cefri Bill bu siyahını ləğv etmişdir [7-12].

Yırtıcı jurnalların qurbanı olmamaq üçün nə etmək lazımdır?

İlk növbədə, jurnalın həqiqətən qeydiyyatdan keçməsinə ISSN və DOI (*Digital Object Identifier*) nömrələrinə görə yoxlamaq lazımdır. Bundan sonra jurnalın titul vəzəfində verilmiş impakt faktorun dəqiqliyi akademik bazalarda Scopus və Web of Science bazalarında yoxlamaq lazımdır. Həmçinin jurnalın yuxarıda sadalanan beynəlxalq akademik bazaların elmi jurnallara qoyduğu tələblərə necə əməl etdiyinə diqqət yetirmək lazımdır. Burada ən vacib məqamlardan biri jurnalın hansı elm sahəsini əhatə etməsinə müəyyən etməkdir. Jurnal konkret bir elm sahəsini və ya yaxın elm sahələrini əhatə etməlidir. Əgər jurnal müxtəlif istiqamətlidirsə və ya bütün elm sahələrini əhatə edirsə ehtiyatlı olmaq lazımdır. Bundan əlavə jurnalın adı kifayət qədər ümumi xarakter daşıyarsa, atında cəlbədicə sözlər, məsələn, beynəlxalq, multidisiplinar terminlərindən istifadə edilmiş isə bu onun müəllifləri cəlb etmək vasitəsi olduğuna dəlalət edir və yırtıcı jurnaldır.

Digər mühüm məqam jurnalın redaksiya heyətinin tərkibidir. Redaksiya heyətində inkişaf etməkdə olan ölkələrdən az tanınan və ya heç tanınmayan alimlər olduqda və ya redaksiya heyəti haqqında məlumat və əlaqə vasitələri əks olunmadıqda müəllifdə jurnalın saxta olması şübhə oyatmalıdır. Jurnalın saytıdan qeydiyyatda olduğu beynəlxalq akademik bazalara birbaşa istinad olmalı və bu istinadların həqiqiliyi yoxlanmalıdır.

Məqalənin çap edilmək üçün qəbul olunma tarixi, rəy müddətinin həqiqətə uyğun olması da yoxlanılmalıdır. Ən çox rast gəlinən uyğunsuzluqlardan biri də dövrü nəşrin eyni çap tezliyinə malik olmaması və ədəbiyyat siyahısının Roman (latın) əlifbası ilə verilməməsidir [3].

Hər bir elmi jurnal müəllifə məqaləsi üçün lisenziya haqqında məlumat verməlidir. Əgər bu məlumat verilmərsə və jurnal lisenziyasız məqaləni qəbul

edirsə, jurnaldan daha çox inkişaf etmiş ölkələrdən məqalələr çap olunursa həmin jurnalın mötəbərliyi şübhə altına düşür. Digər mühüm şərt jurnalda çap olunan məqalələrin jurnalın profilinə uyğun olmasına fikir verilməsidir. Adətən, yirtıcı jurnallarda bütün fəaliyyət sahələri üzrə məqalələr çap olunur. Bu məqalələrin bir qismi jurnalın profilinə belə aid olmur. Digər mühüm kriteriya ildə jurnalın neçə buraxılışının olmasıdır. Əgər buraxılış sabit olmayıb dinamik olaraq artırsa, məqalələrin sayı dinamik dəyişirsə bu jurnalın yirtıcı jurnal olmasına şübhə ola bilməz. Digər mühüm şərt jurnalın kim tərəfindən nəşr edilməsi, redaktorunun kim olması və onunla əlaqə qurmanın mümkünlüyüdür.

Konkret "Global Media Journal" jurnalının nümunəsində bu jurnalın yirtıcı jurnal olmasını müəyyən edək. Bunun üçün jurnalın saytına daxil olaq. <http://www.globalmediajournal.com/> saytında jurnalın ünvanı aşağıdakı kimi verilmişdir: Wilmington, Delaware, USA

Scopus SciMago-da isə nəşr ünvanı olaraq Dept. of Communication and Creative Arts, Purdue University Calumet verilmişdir. Bu universitet İndiana Ştatının Lafacet şəhərində yerləşir. Göründüyü kimi, bu şəhərlər arasında məsafə 1000 km-dən artıqdır. Yuxarıda deyildiyi kimi, yirtıcı jurnallarda nəşr aktivliyinin tempi xarakterikdir. Adətən, jurnal hər hansı bir bazada indekslədikdən sonra daha çox gəlir əldə etmək üçün qısa müddət ərzində daha çox müəllif cəlb etmək məqsədini qarşıya qoyur. Bu aktivliyi görmək üçün arxiv bölməsinə daxil olmaq kifayətdir. Bu zaman görürük ki, 2012-2013-cü illərdə təqribən 10 məqalə çap olunmuşdur. 2016-cı ildə 3 xüsusi buraxılış və 2 müntəzəm nəşr və hər bir nəşrdə isə təqribən 25 məqalə çap olunmuşdur. Təkcə 2016-cı ildə son 3 ildə çap olunan məqalələrdən çox məqalə çap olunmuşdur. 2015-2016, 2016-2017-ci illərdə həmçinin tarixə, təhsilə, sosiologiyaya, mədəniyyət və incəsənətə aid məqalələr də çap olunmuşdur. 2014-cü ildə bu jurnalda müəlliflərin 80 faizi amerika alimləri idisə, 2015-ci ildən başlayaraq onların sayı azalmışdır. Nigeriya, Çin, Yaxın Şərq alimləri onlardan üstünlük təşkil etməyə başlamışdır. 2015-ci ildə ilk dəfə olaraq MDB ölkələrinin alimlərinin əsərləri çap olunmuşdur. 2016-cı ildə isə nəşrlərin 60%-ini onların əsərləri təşkil edir. Jurnalda risenziya üçün 21 gün, nəşr üçün 45 gün müəyyən edilməyə baxmayaraq müəyyən olunmuşdur ki, elə məqalələr var ki, 5 gündən sonra nəşr olunmuşdur. Jurnalın Scopus bazasında indeksləşməsinə yoxlamaq üçün Scopus bazasına daxil olmaq və onun SJR göstəricisinə baxmaq lazımdır. Bu zaman görürük ki, o, yalnız 2010-2017-ci ildə bazada indeksləşmişdir və hal-hazırda onun adı siyahıdan yirtıcı jurnal kimi çıxırılmışdır. Buna əmin olmaq üçün Bill siyahısına daxil olmaq və jurnalın adının həqiqətən də bu siyahıda olduğuna əmin oluruq.

ƏDƏBİYYAT

1. Həsənova R.Ş, Əsgərov F.Ş. "Yirtıcı" jurnalları xarakterizə edən xüsusiyyətlərin identifikasiyası / *İnformasiya cəmiyyəti problemləri*, 2018, №2, 97–106
2. Алимova Н. К. Нужен ли нам наш российский Джеффри Билл? // *Научная периодика: проблемы и решения*. -2016. - Т. 6, № 2. -С. 88-92. - DOI:10.18334/nppir.6.2.35649.
3. Anderson R. Should We Retire the Term "Predatory Publishing"? // *ScholarlyKitchen* (англ.)русск.. -11.05.2015.
4. Arougheti S. M. Paying to Publish: Open Access Fee and Libraries' Initiative to Fund Publishing Costs // *Open Access and the Future of Scholarly Communication: Implementation* / Eds. Kevin L. Smith, Katherine A. Dickson. - Rowman & Littlefield (англ.)русск., 2016. - P. 53-70. -340 p.
5. Beaubien S., Eckard M. Addressing Faculty Publishing Concerns with Open Access Journal Quality Indicators // *Journal of Librarianship and Scholarly Communication*. -2014. - № 2 (2). -P. 1133. - DOI: 10.7710/2162-3309.1133.
6. Bartholomew R. E. Science for sale: the rise of predatory journals // *Journal of the Royal Society of Medicine*. - 2014. - Vol. 107, № 10. - P. 384-385. - DOI:10.1177/0141076814548526.
7. Beall J. Bentham Open // *The Charleston Advisor* (англ.)русск.. - 2009. - Vol. 11, № 1. - P. 29–32.
8. Beall J. Predatory publishers are corrupting open access (англ.) // *Nature*. - 2012. - Vol. 489. - P. 179. - DOI:10.1038/489179a. - PMID 22972258.
9. Beall J. Predatory Publishing. Overzealous open-access advocates are creating an exploitative environment, threatening the credibility of scholarly publishing // *The Scientist* (англ.)русск.. - 01.08.2012.
10. Beall J. Unethical Practices in Scholarly, Open-Access Publishing // *Journal of Information Ethics* (англ.)русск.. -2013a. - № 22 (1). - P. 11-20. - DOI:10.3172/jie.22.1.11.
11. Beall J. Predatory publishing is just one of the consequences of gold open access // *Learned Publishing* (англ.)русск.. - 2013b. - Vol. 26, № 2. - P. 79-83. - DOI:10.1087/20130203.
12. Beall J. Predatory journals: Ban predators from the scientific record (англ.) // *Nature*. -2016. -Vol. 534. -P. 326. DOI:10.1038/534326a.
13. Berger M., Cirasella J. Beyond Beall's List: Better Understanding Predatory Publishers // *College & Research Libraries News* (англ.)русск.. - 2015. - Vol. 76, № 3. - P. 132-135.
14. Bohannon J. (англ.)русск. Who's Afraid of Peer Review? (англ.) // *Science*. - 2013. Vol. 342, no. 6154. -P. 60–65. - DOI:10.1126/science. 342.6154.60. - PMID 24092725.
15. Butler D. Investigating Journals: The dark side of publishing (англ.) // *Nature*. - 2013. -Vol. 495, no. 7442. -P. 433-435. -DOI:10.1038/ 495433a. Архивировано 20 июня 2013 года.

16. Caplan A. L. (англ.)русск..The Problem of Publication-Pollution Denialism // Mayo Clinic Proceedings (англ.)русск.. -2015. - № 90 (5). -P. 565–566. ISSN0025-6196.Doi:10.1016/j.mayocp.2015.02.017.
17. https://en.wikipedia.org/wiki/Predatory_publishinn

ПРОБЛЕМА «ХИЩНЫХ ЖУРНАЛОВ» - ВОСПИТЫВАТЬ УЧЕНЫХ И СПЕЦИАЛИСТОВ

КУРБАНОВ А.И., МАММЕДЛИ С.С.

РЕЗЮМЕ

В статье приводится информация о том, что такое хищные журналы, почему они используются, и о негативных последствиях использования украденных и хищных научных журналов в качестве инструмента. Международное научное сообщество приводит несколько фактов в качестве жертв жертв «хищных» журналов. Влиятельное влияние ученых на публикацию журналов, которые не были проверены редакцией, не проверено на плагиат, было опубликовано в некоторых случаях, опубликовано в некоторых случаях опубликовано научных статей. Метод выявления «хищных» журналов также объясняется.

Ключевые слова: журналы о хищниках, похищенные журналы, поддельные журналы, международные академические базы данных, списки законопроектов и т.

THE TASK OF "PREDATORY MAGAZINES" IS TO EDUCATE SCIENTISTS AND EXPERTS

QURBANOV A.I., MAMMADLI S.S.

SUMMARY

The article provides information on what predatory magazines are, why they are used, and the negative implications of using stolen and predatory scientific journals as a tool. The international scientific community cites several facts as examples of victims of "predatory" magazines. The influential influence of scientists in publishing the journals, which have not been reviewed by the editorial board, is not checked for plagiarism, has been published in some cases, published in some cases, published scientific articles. The method of identifying "predatory" magazines is also explained.

Keywords: Predatory magazines, stolen magazines, fake magazines, international academic databases, Bill listings, etc..